

تأثیر فضای کالبدی شهر بر وقوع و پیش‌گیری از جرم (نمونه موردی شهر اهواز)

حامد حیاتی^۱، مهران احمدپور^{۲*}

۱- مدرس گروه معماری، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز dr.sh.hamedhayaty@gmail.com
 ۲- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، جهاد دانشگاهی خوزستان a.mehran۱۳۶۸@gmail.com

چکیده

کیفیت فضای کالبدی شهر بر مکان زندگی ساکنان تأثیر فراوانی دارد. تقابل بافت های سنتی و مدرن، کنارگذاشتن بخشی از شهر در روند توسعه و بی‌برنامگی و توسعه بی‌رویه و مهاجرت های روزافزون به ویژه در شهرهای بزرگ موجب شده کیفیت کالبدی موجود نیازهای ساکنان را برآورده نکند و باعث وقوع بسیاری از جرایم در شهر می‌شود که نمونه آن شهر اهواز است. در این مقاله به بررسی تأثیرات فضای کالبد شهر اهواز و استراتژی‌های پیشگیری از جرم در فضای شهری پرداخته می‌شود. این مقاله با هدف بررسی فضای کالبدی شهر اهواز در وقوع جرائم و نقاط ضعف و قوت آن در پیشگیری از جرم در فضای شهری نوشته شده است. روش تحقیق مورد استفاده توصیفی-تحلیلی و بر اساس تحقیقات میدانی و کتابخانه‌ای بوده و گستره تحقیق، محدوده خدمات شهری شهر اهواز و بخش مرکزی آن است.

واژه‌های کلیدی: شهر اهواز، فضای کالبدی، جرم، فضای شهری

مقدمه

امروزه با گسترش شهرها و افزایش جمعیت، مشکلات زیادی گریبان‌گیر شهرنشینان شده است. یکی از این مشکلات، افزایش میزان جرائم است. جرم، سازه‌ای اجتماعی است که بر نقض ارزش‌های مشترک جامعه توسط یک فرد یا گروه دلالت دارد. افزایش جرم و تنوع آن در جوامع شهری نه تنها با اصول نظم اجتماعی تعارض دارد، بلکه به همراه خود، هدر رفتن منابع اقتصادی، سرخوردگی شهروندان و وخامت کلی در کیفیت زندگی را به ارمغان می‌آورد و با کاهش امنیت اجتماعی، پایه‌های زندگی اجتماعی را تهدید می‌کند. [۱]. در وقوع بسیاری از جرایم، کالبد شهر و کیفیت آن می‌تواند عاملی تعیین کننده در جرم باشد. امروزه طراحی محیط به منظور پیشگیری از وقوع جرم بخشی مهم از دانش شهرسازی و عمران شهری را شکل می‌دهد. دسترسی‌ها، روشنایی، محیط زیست، گره های شهری، نشانه‌ها و نمادها، عوامل اجتماعی و فرهنگی، قلمروگرایی در درون شهر همگی عواملی تأثیر گذار بر وقوع و پیشگیری از جرم در شهر می‌باشند. در خصوص اصول صحیح معماری شهری، باید توجه کرد که ساخت شهری باید بتواند با افزایش احتمال کشف و دستگیری، ریسک ناشی از ارتکاب جرم را افزایش دهد. همچنین معماری شهری باید بتواند با افزایش تلاش در ارتکاب جرم از طریق افزایش مدت زمان حصول نتیجه، نیاز به بکار بردن انرژی و همچنین امکانات بیشتر را برای دستیابی به هدف افزایش دهد. با این کار، معماری شهری میتواند منفعت حاصله از ارتکاب جرم را کاهش دهد. برای رسیدن به این نتیجه، در